

Justitiedepartementet

Reglering av vapenmagasin

Juli 2019

1 Sammanfattning

Denna promemoria kompletterar den tidigare upprättade och remitterade promemorian *Genomförande av 2017 års ändringsdirektiv till EU:s vapendirektiv* (Ds 2018:1). Promemorian innehåller ett förslag som innebär en reglering i vapenlagen av löstagbara magasin för halvautomatiska och repeterande skjutvapen med centralantändning och helautomatiska skjutvapen, om magasinet antingen kan innehålla fler än 20 patroner, eller fler än 10 patroner och magasinerna är möjliga att montera på ett skjutvapen där pipans längd överstiger 30 cm och den totala längden överstiger 60 cm.

2 Förslag till lag om ändring i vapenlagen (1996:67)

Härigenom föreskrivs att det i vapenlagen (1996:67) ska införas en ny paragraf, 1 kap. 7 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

7 a §

Med vapenmagasin avses i denna lag ett sådant löstagbart magasin för halvautomatiska och repeterande skjutvapen med centralantändning och helautomatiska skjutvapen som kan innehålla

- fler än 20 patroner, eller*
- fler än 10 patroner, om magasinet är möjligt att montera på ett skjutvapen vars pipas längd överstiger 30 cm och totala längd överstiger 60 cm.*

Denna lag träder i kraft den xx.

3 Utgångspunkter för denna promemoria

Inom EU finns bestämmelser om kontroll av vapen i rådets direktiv 91/477/EEG om kontroll av förvärv och innehav av vapen, kallat vapendirektivet, och Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/51/EG om ändring av rådets direktiv 91/477/EEG om kontroll av förvärv och innehav av vapen, kallat 2008 års ändringsdirektiv. I maj 2017 antogs ett nytt direktiv, Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/853 om ändring av rådets direktiv 91/477/EEG om kontroll av förvärv och innehav av vapen, kallat ändringsdirektivet.

Chefen för Justitiedepartementet gav den 3 april 2017 en utredare i uppdrag att överväga hur ändringsdirektivet skulle genomföras i svensk rätt, analysera hur svensk rätt förhåller sig till ändringsdirektivet samt lämna förslag på de författningsändringar som visar sig nödvändiga på grund av tvingande regler från EU. Utredaren överlämnade den 9 januari 2018 promemorian *Genomförande av 2017 års ändringsdirektiv till EU:s vapendirektiv* (Ds 2018:1). Ett av förslagen var att alla löstagbara magasin skulle regleras i vapenlagen (1996:67). Promemorian remissbehandlades och därefter togs en lagrådsremiss fram. I lagrådsremissen begränsades dock förslaget till reglering till löstagbara magasin med en viss angiven kapacitet. Regeringen beslutade den 7 februari 2019 att inhämta Lagrådets yttrande över lagförslagen i lagrådsremissen.

Lagrådet föreslog bl.a. att preciseringen av vilka vapenmagasin som omfattas av lagen skulle regleras i en ny paragraf i 1 kap. 7 a § vapenlagen.

Med anledning av bl.a. vissa remissinstansers synpunkter på förslaget om reglering av vapenmagasin har ett nytt förslag på reglering tagits fram. Förslaget kompletterar de förslag som lämnades i Ds 2018:1 och i lagrådsremissen och ska därför läsas mot bakgrund av dessa.

4 Reglering av vapenmagasin

Förslag: I vapenlagen ska följande vapenmagasin regleras: löstagbara magasin för halvautomatiska och repeterande skjutvapen med centralantändning och helautomatiska skjutvapen som kan innehålla fler än 20 patroner eller löstagbara magasin som kan innehålla fler än 10 patroner, och som är möjliga att montera på ett skjutvapen där pipans längd överstiger 30 cm och den totala längden överstiger 60 cm.

Förslaget i Ds 2018:1 omfattade alla löstagbara magasin.

Remissinstanserna: Ett antal remissinstanser, t.ex. *Naturvårdsverket*, *Umeå Universitet*, *Linköpings kommun*, *Skurups kommun*, *Riksidrottsförbundet*, *Jägarnas Riksförbund*, *Svenska Jägareförbundet*, *Svenska Pistolskytteförbundet*, *Svenska Vapensamlarföreningen* och *Sveriges Jordägareförbund* är negativa till att förslaget går utöver vad ändringsdirektivet kräver och anför bl.a. att nyttan av förslaget inte står i proportion till den ökade arbetsbelastningen för vare sig Polismyndigheten eller vapenägarna. Liknande synpunkter har i spontana yttranden framförts av ett antal privatpersoner, föreningar och organisationer. *Svenska Svartkruts Skytte Federation* avstyrker förslaget eftersom det saknas en entydig juridisk definition av vad ett magasin är. *Statens Försvarshistoriska museer* anger att det på grund av stöldrisken är vanligt att museer svetsar eller limmar fast löstagbara magasin i vapen som visas på utställningar och att det därför bör tydliggöras att ett löstagbart magasin som svetsas eller limmas fast i ett vapen inte är att betraktas som ett löstagbart magasin. *Svenska Vapensamlarföreningen* anser att magasin till samlingsvapen inte borde omfattas av regleringen. *Inspektionen för strategiska produkter (ISP)* anser att handel med magasin till viss del bör regleras i vapenlagstiftningen och inte i krigsmateriellagstiftningen.

Skälen för förslaget i denna promemoria

Genom ändringsdirektivet införs ett krav på att förvärv av laddningsanordningar för halvautomatiska skjutvapen med centralantändning, vilka kan innehålla fler än 20 patroner eller fler än

10 patroner vad gäller långa skjutvapen, ska tillåtas endast för personer som beviljas tillstånd enligt artikel 6 eller ett tillstånd som har bekräftats, förnyats eller förlängts enligt artikel 7.4 a (artikel 10.1). Det införs även ett krav på att medlemsstaterna ska säkerställa att tillstånd att förvärva och tillstånd att inneha ett skjutvapen i kategori B ska återkallas om det framkommer att den person som beviljades det tillståndet innehar en laddningsanordning som är möjlig att montera på halvautomatiska skjutvapen med central-antändning eller repeterande skjutvapen och som kan innehålla fler än 20 patroner, eller i fall av långa skjutvapen kan innehålla fler än 10 patroner, såvida inte personen har beviljats tillstånd enligt artikel 6 eller tillstånd som har bekräftats, förnyats eller förlängts enligt artikel 7.4a (artikel 5.3).

Enligt artikel 6 i vapendirektivet i lydelsen enligt ändringsdirektivet ska medlemsstaterna vidta alla lämpliga åtgärder för att förbjuda förvärv och innehav av skjutvapen, väsentliga delar och ammunition i kategori A. I artikeln specificeras ett antal ändamål för vilka tillstånd i undantagsfall får beviljas. Tillstånd får, i enskilda och vederbörligen motiverade undantagsfall, beviljas för skydd av säkerheten för kritisk infrastruktur, kommersiell sjöfart, konvojer av högt värde och känsliga fastigheter och för ändamål som rör det nationella försvaret, utbildnings-, kultur- och forskningsändamål samt historiska ändamål. Under vissa förutsättningar får även samlare, vapenhandlare, vapenmäklare, museer och målskyttar beviljas tillstånd.

Vapenlagen (1996:67) och vapenförordningen (1996:70) saknar i dag regler om förvärv och innehav av magasin. För att uppfylla direktivets krav måste därför en reglering av sådana magasin som omfattas av vapendirektivet införas i svensk lagstiftning.

ISP har synpunkter som rör handel med magasin. Ändringsdirektivet reglerar inte handel, tillverkning och utförsel av magasin. En översyn av dessa regler har därför inte omfattats av utredarens uppdrag och kan därmed heller inte behandlas inom ramen för detta lagstiftningsärende.

Endast vapenmagasin som rymmer många patroner ska regleras

Vapenlagstiftningen ska bl.a. förhindra att människor kommer till skada på grund av missbruk av vapen. Skadeverkningarna riskerar att bli större ju högre eldkraft vapnet har. Vid bedömningen av ett vapens eldkraft har det antal patroner som kan avskjutas i följd betydelse. Andra sådana faktorer är omladdningshastigheten och ammunitionsklassen. Ett vapen kan således enkelt förändras till ett mycket farligare vapen om det förses med ett magasin med en hög kapacitet. Detta är också bakgrunden till direktivets krav på reglering av magasin av en viss storlek (se beaktandesats [23] i ändringsdirektivet).

Vapendirektivet är ett minimidirektiv, vilket innebär att medlemsstaterna får anta bestämmelser som är strängare än de som finns i direktivet. Detta innebär att det inte finns något hinder mot att i svensk rätt införa en generell reglering som omfattar alla typer av magasin.

För en generell reglering talar det faktum att en sådan är enklare att tillämpa och att behovet av att förhindra oberättigade förvärv och innehav inte nödvändigtvis är begränsat till endast en viss typ av magasin. Till detta kommer att det finns magasin som kan användas till patroner av olika kaliber och som har olika kapacitet beroende på vilken kaliber som används. Med en generell reglering undviks eventuella tveksamheter angående klassificeringen av sådana magasin. Nyttan av en generell reglering ska dock vägas mot den administrativa börda regleringen kommer att innebära för såväl enskilda vapeninnehavare som Polismyndigheten. Med hänsyn tagen till att det i huvudsak är de stora magasinerna som i orätta händer kan utgöra en säkerhetsrisk har det inte framkommit tillräckliga skäl att reglera alla magasin oavsett storlek.

I likhet med vad flera remissinstanser anser, bl.a. *Svenska Jägareförbundet*, *Jägarnas Riksförbund* och *Svenska Pistolskytteförbundet*, bör därför endast magasin med en sådan kapacitet att de omfattas av vapendirektivet regleras i vapenlagen. I enlighet med direktivet bör därför magasin för halvautomatiska och repeterande skjutvapen med centralantändning, som kan innehålla fler än 20 patroner eller fler än 10 patroner vad gäller långa skjutvapen regleras. Med tanke på den säkerhetsrisk som helautomatiska skjutvapen med stora magasin innebär bör även magasin – med angiven kapacitet – för helautomatiska skjutvapen omfattas av regleringen.

Direktivet ger inte utrymme för att, såsom *Svenska Vapensamlarföreningen* föreslår, göra undantag för magasin som tillhör samlingsvapen.

Regleringen ska endast omfatta löstagbara magasin

Ytterligare en fråga att ta ställning till är om regleringen ska omfatta såväl löstagbara som fasta magasin.

Ett fast magasin utgör en integrerad del av vapnet och kan inte bytas till ett större utan att vapnet ändrar karaktär på ett sådant sätt att det inte längre omfattas av det aktuella vapentillståndet. Ett halvautomatiskt vapen med centralantändning, som har en fast laddningsanordning som är så stor att den träffas av artikel 10.1, utgör t.ex. ett kategori A-vapen som omfattas av prövningen enligt artikel 6. För förvärv och innehav av sådana vapen gäller således samma villkor som för förvärv av stora magasin enligt artikel 10.1. I praktiken kommer därmed endast löstagbara magasin att påverkas av regleringen. Det saknas därför anledning att särskilt reglera även de fasta magasinerna.

Med anledning av detta föreslås att vapenlagen ska gälla löstagbara magasin för halvautomatiska och repeterande skjutvapen med centralantändning och helautomatiska skjutvapen, som kan innehålla fler än 20 patroner, eller fler än 10 patroner och som är möjliga att montera på ett skjutvapen där pipan överstiger 30 cm och den totala längden överstiger 60 cm.

Svenska Svartkruts Skytte Federation efterlyser en entydig juridisk definition av vad ett magasin är och *Statens Försvarshistoriska museer* anser att det ska tydliggöras att ett magasin som svetsas eller limmas fast i ett vapen inte är att betrakta som ett löstagbart magasin. Direktivet innehåller inte någon närmare definition av vad som avses med ett löstagbart magasin. Det kan även konstateras att lagen (1992:1300) om krigsmateriel, som reglerar tillverkning, tillhandahållande och utförelse av löstagbara magasin till sådana skjutvapen som utgör krigsmateriel, saknar en sådan definition. Ett magasin kan dock bestå av olika komponenter beroende på den aktuella konstruktionen. Ett komplett och funktionsdugligt magasin bör naturligtvis alltid omfattas av regleringen i vapenlagen. Detsamma bör gälla en komplett samling av erforderliga delar som

enkelt kan monteras samman till ett magasin (jfr NJA 1987 s. 643). Vad som avses med ett löstagbart magasin får närmare avgöras i rättstillämpningen.

5 Ikraftträdandebestämmelser

Förslag: Lagändringen träder i kraft samtidigt som övriga lagändringar som genomför ändringsdirektivet.

Skälen för förslaget i denna promemoria

Som framgår ovan har regeringen beslutat om lagrådsremissen *Genomförande av 2017 års ändringsdirektiv till EU:s vapendirektiv*. Ärendet bereds inom Regeringskansliet. Lagändringen i 1 kap. 7 a § vapenlagen ska träda i kraft samtidigt som övriga lagändringar som genomför ändringsdirektivet.

6 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i vapenlagen (1996:67)

1 kap.

7 a § Med vapenmagasin avses i denna lag ett sådant löstagbart magasin för halvautomatiska och repeterande skjutvapen med centralantändning och helautomatiska skjutvapen som kan innehålla
– fler än 20 patroner, eller
– fler än 10 patroner, om magasinet är möjligt att montera på ett skjutvapen vars pipas längd överstiger 30 cm och totala längd överstiger 60 cm.

I paragrafen, som är ny, preciseras vilka vapenmagasin som omfattas av lagen.

Paragrafen genomför – tillsammans med ändringarna i 1 kap. 1 § och 2 kap. 1 och 8 §§ – artikel 10.1 andra stycket och artikel 5.3 i

vapendirektivet i dess lydelse enligt ändringsdirektivet. Paragrafen behandlas i avsnitt 4.

Paragrafen har införts efter förslag från *Lagrådet*. I förhållande till lagrådsremissens lagförslag inskränks dock tillämpningsområdet för lagen genom att löstagbara magasin för vissa vapen räknas upp.

Om ett löstagbart magasin för halvautomatiska och repeterande skjutvapen med centralantändning och helautomatiska skjutvapen innehåller fler än 20 patroner är lagen alltid tillämplig.

Om ett sådant löstagbart magasin är möjligt att montera på ett skjutvapen där pipans längd överstiger 30 cm och den totala längden överstiger 60 cm räcker det dock att magasinet kan innehålla fler än 10 patroner för att lagen ska gälla. Övriga magasin omfattas inte av lagen. Förvärv och innehav av sådana magasin är således oreglerade. Tillverkning, tillhandahållande och utförelse av löstagbara magasin till sådana skjutvapen som utgör krigsmateriel regleras dock i lagen (1992:1300) om krigsmateriel.

Vapenmagasin kan bestå av olika komponenter beroende på den aktuella konstruktionen. Ett komplett, funktionsdugligt magasin bör dock alltid omfattas av bestämmelsen, liksom en komplett samling av erforderliga delar som enkelt kan monteras samman till ett magasin (jfr NJA 1987 s. 643).